

ŠT. 103

Mladi prevzemajo kmetije

Država tudi s finančnimi podporami spodbuja (starejše) kmečke gospodarje, da kmetije predajo mladim. Mladi prevzemniki kmetij vsako leto na srečanju oblikujejo predloge za izboljšanje razmer v kmetijstvu. Letos so se srečali v Medvodah.

CVETO ZAPLOTNIK

Medvode – Zveza slovenske podeželske mladine, Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije in ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano so v Medvodah pripravili tradicionalno, že sedmo srečanje mladih kmetov, na katerem so se zbrali mladi, ki so v okviru Programa razvoja podeželja 2014-2020 prejeli pomoč za zagon dejavnosti na kmetiji. Mladi kmetje so najprej na delavnici razpravljali o aktualnih vprašanjih – o odzivu kmetov in države na povečevanje cen reprodukcijskega materiala in energentov, o (javnih) sredstvih za sofinanciranje naložb na kmetijah, finančnih instrumentih za mlade kmete, povezovanju kmetov, pogodbenih odnosih, dodani vrednosti in kakovosti življenja na kmetiji ter o definiciji aktivnega kmeta, nato pa so svoje ugotovitve predstavili vsem udeležencem. Omenimo le nekatere.

Kmetom manjka »kulture povezovanja«

Kar zadeva javne razpise za pridobitev finančnih podpor, mladi predlagajo poenostavitve postopkov. »Razpisi bi morali biti takšni, da bi vloga za razpis lahko pripravili sami, ne pa da moramo za to najemati podjetja, ki nam to zaračunajo,« ugotavljajo mladi, ki si tudi želijo, da bi bili razpisni pogoji skozi celotno petletno programsko obdobje enaki, ne pa da so vsakič malo drugačni.

Kmetom manjka tudi »kulture povezovanja«, raje delujejo samostojno. Povezovati bi se morali ne le iz poslovnih razlogov, ampak tudi zaradi izmenjave znanja, izkušenj in dobrih praks ter druženja. Na vpraša-

V Sloveniji je le 4,6 odstotka kmetov mlajših od petintrideset let, v Evropski uniji je povprečje šest odstotkov. nje, zakaj se ne vključijo v zadruge, so mladi odgovorili, da so nekatere zadruge precej zaprte za nove člane, nekatere pa tudi ne delujejo v korist kmetov. Pogodbe sicer kmetom v večini primerov zagotavljajo odkup pridelkov, a so v pogodbenih odnosih pogosto ujetniki pogajalske (ne)moči. V skupini, ki se je ukvarjala s finančnimi instrumenti, so ugotavljali, da bi (mladi)

Petra Potočnik

Foto: Cveto Zaplotnik

Mateja Sajevec

Foto: Cveto Zaplotnik

Janja Bernik / Foto: Cveto Zaplotnik

Mateja Mazi / Foto: Cveto Zaplotnik

kmetje poleg nepovratnih sredstev potrebovali še povratna. Državi so predlagali, da razmisli o ugodnih posojilih – do 50 tisoč evrov tistim, ki oddajo zbirno vlogo, in do 500 tisoč evrov kmečkim zavarovancem, pa tudi

Državna sekretarka Tatjana Buzeti je dejala, da prihodnost kmetijstva sloni na mladih, zato je poklicu kmeta treba dati ugled v družbi in mladim na podeželju omogočiti ustrezno kakovost življenja.

o državnih poroštva za posojila, brezobrestnih posojilih za nakup kmetijskih zemljišč in izplačilo dedičev ... Zelo burna je bila razprava o merilih za opredelitev aktivnega kmeta, eden od predlogov je, da bi jih razvrstili v tri skupine – tržni kmet, samooskrbni kmet in kmet, ki opravlja okoljske in druge funkcije –, pri tem pa bi bili tržni kmetje deležni bonitet pri plačilu dohodnine, dostopu do kmetijskih zemljišč ... V razpravo se je vključil tudi agrarni ekonomist dr. Aleš Kuhar, ki se je sicer z mladimi pogovarjal o trenutnem stanju in izvidih v kmetijstvu. Mladi so po njegovem mnenju svetla točka v razmišljanjih o slovenskem kmetijstvu, svetval jim je, da za svoje ideje in predloge pridobijo še več zavaznikov.

Akcijski načrt za mlade

Državna sekretarka ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Tatjana Buzeti je dejala, da bodo

v petletnem obdobju izvajanja strateškega načrta skupne kmetijske politike s finančnimi podporami za zagon dejavnosti na kmetijah podprli 1350 mladih kmetov in za to namenili nekaj manj kot 50 milijonov evrov. Do-

polnilno dohodkovno podporo bo prejelo 2700 mladih kmetov, ministrstvo pa bo vsako leto v okviru sheme neposrednih plačil namenilo za mlade kmete dva milijona evrov. V pripravi je tudi akcijski načrt za mlade za obdobje 2023-2027, ta namenja pozornost tudi generaciji, ki predaja kmetije svojim naslednikom.

Preizkušene odkupne cene

Med udeleženci srečanja so bile tudi gorenjske mlade kmetice in kmetje. Petra Potočnik s Hotavelj je pred dvema letoma od tašče prevzela kmetijo, na kateri obdelujejo 14 hektarjev zemlje, redijo do 40 goved in nekaj kokoši ter se v okviru dopolnilnih dejavnosti ukvarjajo s predelavo mleka, izdelavo testenin, prodajo mesa, opravljanjem storitev s kmetijskimi stroji ... Finančno podporo, ki jo je dobila kot mlada prevzemnica, so porabili za nakup kmetijskih strojev, del pa bodo namenili za gradnjo novega objekta za

rejo kokoši nesnic. »Glavni problem so glede na naraščanje stroškov prenizke odkupne cene,« pravi Petra.

Želijo preseliti kmetiji

Podobnega mnenja je Mateja Sajevec z Luž, ki prihaja z družinske kmetije, na kateri obdelujejo 40 hektarjev zemljišč, redijo okoli sto goved in se ukvarjajo s prirejo mleka. Kmetije je prevzela lani od moževih staršev, mož ima namreč podjetje, ki se ukvarja s prodajo strojev in krmil. »V sedanjih časih je kar pogumno dejanje prevzeti kmetijo,« je dejala Mateja in dodala, da bodo finančno podporo, ki jo je dobila kot mlada prevzemnica kmetije, porabili za posodobitev kmetije. Glavni cilj je preseliti kmetijo iz prostorsko utesnjene lokacije na lokacijo zunaj vasi.

Uvoz poceni hrane razvrednoti kmetovo delo

»Naša kmetija se ukvarja z govedorejo, prašičerejo, perutninarstvom in poljedelstvom, osnovnim dejavnostim pa smo dodali še več dopolnilnih. Ponujamo mlevske izdelke, sončnično olje, zeliščne izdelke ...« je povedala Janja Bernik iz Virmaš, agronomka po izobrazbi, ki je kmetijo pred tremi leti prevzela od svoje mame. »To ni ni bila težka odločitev in sem kar vesela, da se 'zgodba' na kmetiji nadaljuje.« Državno finančno podporo bodo porabili za posodobitev kmetijske mehanizacije ter za obnovo gospodarskih poslopij. »V kmetijstvu je veliko problemov, eden od njih je tudi uvoz poceni hrane, ki razvrednoti delo domačih kmetov.«

Vse večja naklonjenost domači hrani

Mateja Mazi z Zgornjega Brnika izhaja s kmetije, na kateri obdelujejo 25 hektarjev zemljišč, redijo okoli sto goved in se ukvarjajo s prirejo mleka in mesa ter s poljedelstvom. Gospodarica na kmetiji je postala lani, po očetovi smrti, letos je tudi uveljavila finančno podporo za mlade prevzemnike. Da nadaljuje delo na kmetiji, je bila že očetova želja, pri odločitvi jo je podprl tudi rnož. Finančno podporo, ki ji jo je namemila država, bodo porabili za posodobitev kmetijske mehanizacije. Ob vseh problemih, ki pestijo kmetijstvo, jo veseli, da se med potrošniki le krepi zavedanje o kakovostni domači hrani.

Iz tujine dobro skrbi za gozdove

Čeprav Otokar Pogačnik, (so)lastnik posestva Krumperk, živi v tujini, dobro skrbi za gozdove.

CVETO ZAPLOTNIK

Dornžale – Zavod za gozdove Slovenije je pred nedavnimi podelil priznanja najbolj skrbnim lastnikom gozdov. Na ljubljanskem gozdnogospodarskem območju je priznanje prejel 72-letni Oto-

približno tristo kubičnih metrov lesa, v preteklih letih je bil posek zaradi ujrm in še zlasti napada lubadarja še večji. V letu 2005, ko se je v njihovih gozdovih čezmerno razmnožil in razširil lubadar, so morali na hitro posekati skoraj osem tisoč »ku-

Otokar Pogačnik (desno) skupaj s svojim zdaj že sedem let pokojnim očetom Hinkom / Foto: arhiv družine Pogačnik

kar Pogačnik, eden od dveh lastnikov posestva Krumperk, ki obsega poleg gradu še zemljišča, med njimi 159 hektarjev gozdov. Za gozdarjenje z gozdovi skrbi Edi Dežman, vsa dela v gozdu pa opravlja samostojni podjetnik Golcar – Robi Slapnik. Tako lastnik kot skrbnik gozdov dobro sodelujeta z zavodom za gozdove, izvajalec del pa tudi pravočasno poseka v ujmah in od lubadarja poškodovano drevje ter izvede vsa predpisana gojitvena in varstvena dela. Kot navajajo gozdarji, na posestvu vsako leto posekajo

bikov »smreke, takrat so se med prvimi v Sloveniji odločili za strojno sečnjo. Vsako leto izvedejo na približno osmih hektarjih površine nego mladih sestojev.

Pogačnikovo so kupili posestvo Krumperk 1928. leta, med vojno so jim ga zaplenili, z denacionalizacijo pa so jim ga potlej vrnili. Pred sedmimi leti, po smrti očeta Hinka, sta lastnika postala Otokar in njegova sestra Jana Ana, ki skupaj s priznanimi slovenskimi strokovnjaki je pripravljata načrt revitalizacije gradu in celotnega posestva.

Zbirajo prijave za ocenjevanje dobrot

Kranj – Prireditelji štiriintridesetega festivala Dobrote slovenski kmetij, ki bo prihodnje leto maja na Ptuj, že zbirajo prijave za sodelovanje kmetij na ocenjevanju kmečkih prehranskih izdelkov. Kmetije lahko dajo na ocenjevanje izdelke iz žit, mlečne in mesne izdelke, olje, kis, žgane pijače, suho sadje, vino, sadna vina, sadne in zelenjavne sokove, nektarje in sirupe, domače marmelade in džeme, sadne namaze, kompote, konzervirano zelenjavo in druge izdelke, med, čaj, medice in ribje izdelke. Za sodelovanje na ocenjevanju ni pogoj, da ima kmetija registrirano dopolnilno dejavnost. V Kmetijsko-gozdarskem zavodu Kranj zbirata prijave Vanja Bajd Freljih (tel. št. 04 511 27 01) in Ana Beden (04 535 36 17), zadnji rok za prijavo je četrtek, 12. januar (do 15. ure). Prispevek za ocenjevanje znaša za prvi izdelek 30 evrov (skupaj z DDV), za vsakega nadaljnjega pa 25 evrov.

Register kmetijskih gospodarstev ne deluje

Kranj – Z ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano so sporočili, da aplikacija za vodenje registra kmetijskih gospodarstev od 30. decembra do 20. januarja ne bo delovala. V tem času bodo aplikacijo prilagodili novi zakonodaji in pripravili podatke za novo subvencijsko kampanjo, zato takrat na upravnih enotah tudi ne bo možno spreminjati podatkov v registru. Kmetije bodo stanje Gerkov (grafičnih enot rabe kmetijskega gospodarstva) in stanje morebitnih napak v registru lahko preverili od 31. januarja dalje.